

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XVII. Habita ad populum in basilica Lateranensi, de Apostolis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

LECTIO sancti Evangelij secundum
Lucam.

cap. 10.

In illo tempore: Designavit Dominus & alios septuaginta duos, & misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem & locum, quod erat ipse venturus. Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam. Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis. In quamcumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bibentes qua apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domo in domum. Et in quamcumque civitatem intraveritis, & susceperint vos, manducate que apponuntur vobis: & curate infirmos qui in illa sunt, & dicite illis: Appropinquavit in vos regnum Dei.

HOMILIA XVII.

* ad. Episcopo in fonte Later.

Habita ad *populum in basilica Lateranensi, de Apostolis.

Dominus & Salvator noster, fratres charissimi, aliquando nos sermonibus, aliquando vero operibus admonet. Ipsa etenim facta ejus, precepta sunt: quia dum aliquid tacitus facit, quid agere debeamus, innotescit. Ecce enim binos in predicationem discipulos mittit: quia duo sunt precepta charitatis, Dei videlicet amor, & proximi: & minus quam inter duos, charitas haberi non potest. Nemo enim propriè ad semetipsum habere charitatem dicitur, sed dilectione se in alterum tendit, ut charitas esse possit. Binos ad predicandum discipulos Dominus mittit, quatenus hoc nobis tacitus innuat, quia qui charitatem erga alterum non habet, predicationis officium suscipere nullatenus debet. Bene autem dicitur, quia [misit eos ante faciem suam in omnem civitatem & locum, quod erat ipse venturus.] Predicatores enim suos Dominus sequitur: quia predicatio pravenit, & tunc ad mentis nostræ habitaculum Dominus venit, quando verba exhortationis præcurrunt, atque per hæc veritas in mente suscipitur. Hinc namque eisdem predicatoribus Isaias dicit: Parate viam Domini, rectas facite semitas Dei vestri. Hinc illis Psalmista ait: Ite facite ei, qui ascendit super occasum. Super occasum namque Dominus ascendit; quia unde in passione occubuit, inde majorem suam gloriam resurgendo manifestavit. Super occasum videlicet ascendit: quia mortem quam pertulit, resurgendo calcavit. Ei ergo qui ascendit super occasum, iter facimus, cum nos ejus gloriam vestris mentibus predicamus, ut eas & ipse est post veniens, per amoris sui presentiam illustret. Misit autem predicatoribus, quid dicat audiamus: [Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.] Ad messem multam operarij pauci sunt, quod sine gravi matore loqui non possumus: quia etsi sunt qui bona

S. Greg. Tom. I.

A audiant, desunt tamen qui dicant. Ecce mundus sacerdotibus plenus est, sed tamen in messe Dei rarus valde invenitur operator: quia officium quidem sacerdotale suscipimus, sed opus officij non implemus. Sed pensate, fratres charissimi, pensate quod dicitur: [Rogate dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.] Vos pro nobis petite, ut digna in vobis operari valeamus, ne ab exhortatione lingua torpeat, ne postquam predicationis locum suscepimus, apud justum judicem nostra nos taciturnitas addicat. Sæpe enim pro sua nequitia, predicatorum lingua restringitur: sæpe vero ex subjectorum culpa agitur, ut eis qui præfunt, predicationis sermo subtrahatur. Ex sua quippe nequitia predicatorum lingua restringitur, sicut Psalmista ait: Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas? Et rursum ex vitio subjectorum, vox predicatorum subtrahitur, sicut ad Ezechielem Dominus dicit: Linguam tuam adhaerescere faciam palato tuo, & eris mutus, nec quasi vir objurans: quia domus exasperans est. Ac si apertè dicat: Idcirco tibi predicationis sermo tollitur, quia dum me in suis actibus plebs exasperat, non est digna cui exhortatio veritatis fiat. Ex cuius ergo vitio predicatori sermo subtrahatur, non facile cognoscitur. Quia vero pastoris taciturnitas aliquando sibi, semper autem subjectis noceat, certissimè scitur. Sed utinam si ad predicationis virtutem non sufficimus, loci nostri officium in innocentia vitæ teneamus. Nam subditur: [Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos.] Multi autem cum regiminis jura suscipiunt, ad lacerandos subditos inardescunt: terrorem potestatis exhibent, & quibus prodesse debuerant, nocent. Et quia charitatis viscera non habent, domini videri appetunt, patres se esse minimè recognoscunt: humilitatis locum in elationem dominationis immutant: & si quando extrinsecus blandiuntur, intrinsecus sæviunt. De quibus aliàs Veritas dicit: Veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Contra quæ omnia considerandum nobis est, quia sicut agni inter lupos mittimur, ut sensum servantes innocentiae, morsum malitiae non habeamus. Qui enim locum predicationis suscipit, mala inferre non debet, sed tolerare: ut ex ipsa sua mansuetudine iram sævientium mitiget, & peccatorum vulnera in aliis ipse afflictionibus vulneratus sanet. Quem & si quando zelus rectitudinis exigit ut erga subditos sæviat, furor ipse de amore sit, non de crudelitate: quatenus & jura disciplinae foris exhibeat, & intus paterna pietate diligat, quos foris quasi insequendo castigat. Quod tunc bene rector exhibet, quum seipsum diligere per amorem privatum nescit, quum nulla quæ mundi sunt, appetit; quum terrenæ cupiditatis oneribus nequaquam mentis colla supponit. Unde & subditur: [Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam salutaveritis.] Predicatori etenim tanta debet in Deo esse fiducia, ut presentis vitæ sumptus quamvis non provideat, tamen sibi hoc non deesse certissimè sciat: ne dum mens ejus occupatur ad temporalia, minus aliis provideat æterna. Cui etiam per viam neminem salutare conceditur, ut sub quanta festinatione iter predicationis pergere debeat, ostendatur. Quæ si quis verba etiam per allegoriam velit intelligi, in sacculo pecunia clausa est: pecunia verò clausa, est sapientia occulta. Qui igitur sapientia verbum habet, sed hoc erogare proximo negligit, quasi pecuniam in sacculo ligatam tenet. Unde scriptum est: Sapientia abscondita, & thesaurus occultus, quæ utilitas in utrisque? Quid verò per peram, nisi onera sæculi: & quid hoc loco per calceamenta, nisi mortuorum operum exempla signantur? Qui ergo officium predicationis suscipit, dignum non est ut onus secularium negotiorum portet: ne dum hoc ejus colla deprimit, ad

T T t

prædicanda caelestia non assurgat. Nec debet stultorum operum exempla conspicere, ne sua opera quasi ex mortuis pellibus credat munire. Sunt etenim multi, qui pravitatem suam ex alienis comedere tuentur. Quia enim alios talia fecisse pravitibus, se hæc facere licenter putant. Hi quid aliud faciunt, nisi pedes suos ex mortuorum animalium munire pellibus conantur? Omnis verò qui salutat in via, ex occasione salutat itineris, non ex studio optandæ ejusdem salutis. Qui igitur non amore æternæ patriæ, sed præmiorum ambitu salutem audientibus prædicat, quasi in itinere salutat: quia ex occasione, & non ex intentione, salutem audientibus exoptat. Sequitur: [In quamcumque domum intraveritis, primum dicere: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur.] Pax, quæ ab ore prædicatoris offertur, aut requiescit in domo, si in ea filius pacis fuerit, aut ad eundem prædicatorem revertitur: quia aut erit quisque prædestinatus ad vitam, & caeleste verbum sequitur quod audit: aut si nullus audire voluerit, ipse prædicator sine fructu non erit; quia ad eum pax revertitur; quoniam ei à Domino pro labore sui operis merces recompenfatur. Ecce autem qui peram & sacculum portare prohibuit, sumptus & alimenta ex eadem prædicatione concedit. Nam subditur: [In eadem autem domo manete, edentes & bibentes que apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.] Si pax nostra recipitur, dignum est ut in eadem domo maneamus, edentes & bibentes quæ apud illos sunt: ut ab eis terrena stipendia consequamur, quibus præmia patriæ caelestis offerimus. Unde etiam Paulus hæc ipsa pro minimo suscipiens, dicit: *Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si vestra carnalia metamus?* Et notandum quod subditur: [Dignus est operarius mercede sua:] quia jam de mercede sunt operis ipsa alime ita sustentationis; ut hæc merces de labore prædicationis inchoetur, quæ illic de veritatis visione perficitur. Quæ in re considerandum est, quòd uni nostro operi duæ mercedes debentur: una in via, altera in patria: una quæ nos in labore sustentat, alia quæ nos in resurrectione remunerat. Merces itaque quæ in præsentem accipitur, hoc in nobis debet agere, ut ad sequentem mercedem robustius tendatur. Verus ergo quisque prædicator non ideo prædicare debet, ut in hoc tempore mercedem recipiat, sed ideo mercedem recipere, ut prædicare subsistat. Quisquis namque ideo prædicat, ut hæc vel laudis vel muneris mercedem incipiat, æterna proculdubio mercede se privat. Quisquis verò vel ea quæ dicit, ideo placere hominibus appetit, ut dum placet quod dicitur, per eadem dicta non ipse, sed Dominus ametur: vel ideo terrena stipendia in prædicatione consequitur, ne à prædicationis voce per indigentiam lassetur: huic proculdubio ad recipendam mercedem nil obstat in patria, quia sumptus sumpsit in via. Sed quid nos (quod tamen sine dolore dicere non possum) quid nos, o pastores, qui & mercedem consequimur, & tamen operarij nequaquam sumus? Fructus quippe sanctæ Ecclesiæ in stipendio quotidiano percipimus, sed tamen pro æterna Ecclesia minimè in prædicatione laboramus. Pensamus cujus damnationis sit, sine labore hæc percipere mercedem laboris. Ecce ex oblatione fidelium vivimus; sed quid pro animabus fidelium laboramus? Illa in stipendium nostrum sumimus, quæ pro redimendis peccatis suis fideles obtulerunt; nec tamen contra peccata eadem vel orationis studio, vel prædicationis, ut dignum est, infudamus. Vix pro culpa sua quempiam aperta voce reprehendimus. Et adhuc (quod est gravius) aliquando si persona in hoc mundo potens sit, ejus forsitan errata laudamus, ne si adverteretur, per iracundiam munus subtrahat quod

1 Cor. 9. b

A impendebat. Sed debemus sine cessatione meminisse quòd de quibusdam scriptum est: *Peccata populi mei comedent.* Cur autem peccata populi comedere dicuntur, nisi quia peccata delinquentium fovent, ne temporalia stipendia amittant? Sed & nos qui ex oblationibus fidelium vivimus, quas illi pro peccatis suis obtulerunt, si comedimus & tacemus, eorum proculdubio peccata manducamus. Pensamus, ergo, cujus sit apud Deum criminis, peccatorum pretium manducare, & nihil contra peccata prædicando agere. A diamus quid beati Job voce dicitur: *Si adversum me terra mea clamat, & cum ipsa sulci ejus desent, si fructus ejus comedi absque pecunia.* Terra enim contra possessorem suum clamat, quando contra pastorem suum iustè Ecclesia murmurat. Cujus etiam sulci desent, si corda audientium, quæ à præcedentibus sunt patribus prædicationis voce & vigore invocationis exarata, vident aliquid quod luceant de vita pastoris. Cujus videlicet terra fructus possessor bonus sine pecunia non manducat: quia discretus fructus pastor prerogatum verbi, ne ad damnationem suam de Ecclesia stipendium sumat alimenti. Tunc enim de terra nostra cum pecunia fructus comedimus, quando sumentes ecclesiastica subsidia, in prædicatione laboramus. Præcones namque venturi judicis sumus. Quis ergo venturum judicem nunciet, si præco taceat? Proinde considerandum nobis est, ut in quantum valer quisque, in quantum sufficit, & terrorem venturi judicij, & dulcedinem regni, susceptæ Ecclesiæ infinuare contendat. Et qui una eademque exhortationis voce non sufficit simul cunctos admonere, debet singulos, in quantum valet, instruere, privatis locutionis ædificare, exhortatione simplici fructum in filiorum suorum cordibus querere. Debemus namque pensare continuo, quòd sanctis Apostolis dicitur, & per Apostolos nobis: *Vos estis sal terra.* Si ergo sal sumus, condire mentes fidelium debemus. Vos igitur qui pastores estis, pensate quia Dei animalia pascitis. De quibus profectò animalibus Deo per Psalmistam dicitur: *Animalia quæ habitabunt in ea.* Et sæpe videmus, quòd petra salis brutis animalibus ponitur, ut eandem salis petram lambere debeant, & meliorari. Quasi ergo inter bruta animalia petra salis debet esse sacerdos in populis. Curare namque sacerdotem necesse est, quæ singulis dicat, unumquemque qualiter admoneat: ut quisquis sacerdoti jungitur, quasi ex salis tactu, æternæ vitæ sapore condiciatur. Sal etenim terræ non sumus, si corda audientium non condimus. Quod profectò condimentum ille veraciter proximo impendit, qui prædicationis verbum non subtrahit. Sed tunc verè aliis recta prædicamus, si dicta rebus ostendimus, si nos ipsi divino amore compungimur, & humanæ vitæ, quæ sine culpa transiri nequaquam potest, quotidianas lacrymis maculas lavamus. Tunc autem de nobis verè compungimur, si studiosè patrum præcedentium facta pensamus, ut ex conspecta illorum gloria, in nostris nobis oculis nostra vita sordescat. Tunc verè compungimur, cum præcepta Domini studiosè perscrutamur, & per hæc proficere ipsi contendimus, per quæ jam profecisse novimus quos veneramus. Hinc est enim quòd de Moyse scriptum est: *Posuit & labrum æneum in quo lavarentur Aaron & filij ejus, cum ingrederentur in sancta sanctorum, quod fecit de speculis mulierum que excubabant in ostio tabernaculi.* Labrum quippe æneum Moyses ponit, in quo sacerdotes lavari debeant, & sancta sanctorum ingredi: quia lex Dei prius nos lavari per compunctionem præcipit, ut nostra immunditia ad penetrandam secretorum Dei munditiam non sit indigna. Quod bene labrum de speculis mulierum perhibet factum, quæ ad tabernaculi ostium indefinenter excubabant. Specula quippe mulierum sunt præcepta Dei,

Exod. 38. a

in quibus se sanctæ animæ semper aspiciunt, & si que in eis sunt sceleratis macule, deprehendunt. Cogitationum vitia corrigunt, & quasi renitentes vultus velut ex reddita imagine componunt: quia dum præceptis Dominicis solerter intendunt, in eis proculdubio vel quid in se celestis viro placeat, vel quid displiceat agnoscunt. Quæ quamdiu in hac vita sunt, æternum tabernaculum ingredi nequaquam possunt. Sed tamen ad ostium tabernaculi mulieres excubant: quia sanctæ animæ etiam cum infirmitate adhuc carnis gravantur, amore tamen continuo ingressum æterni introitus observant. Moyses ergo labrum sacerdotibus de speculis mulierum fecit: quia lex Dei laværum compunctionis peccatorum nostrorum maculis exhibet, dum ea per quæ sanctæ animæ superno sponso placuerunt, intuenta nobis celestia præcepta præbet. Quibus si diligenter intendimus, nostræ imaginis maculas videmus. Videntes autem maculas, in penitentia dolore compungimur: compuncti verò, quasi in labro de speculis mulierum lavamur. Est autem valde necessarium, ut cum de nobis compunctione afficiamur, etiam commissorum nobis vitam zeleamus. Sic ergo nos amaritudo compunctionis afficiat, ut tamen à proximorum custodia non avertat. Quid enim prodest, si amantes noscipios, relinquamus proximis? Vel quid rursum prodest, si amantes vel zelantes proximis, relinquamus nosmetipsos? In ornamento quippe tabernaculi, bis tinctus cocculus offerri præcipitur: ut ante Dei oculos charitas nostra Dei & proximi amore coloretur. Ille autem verè se diligit, qui purè diligit auctorem. Tunc ergo cocculus bis tingitur, quando erga se & proximum ex amore veritatis animus inflammatur. Sed inter hæc sciendum nobis est, ut sic exerceatur zelus rectitudinis contra prava acta proximorum, quatenus in fervore distinctionis nullo modo relinquatur virtus mansuetudinis. Ira etenim sacerdotis nequaquam debet esse præceps & perturbata, sed magis ex consilii gravitate metuenda. Et portare ergo debemus quos corrigimus, & corrigere quos portamus: ne si ex utroque unum defuerit, vel in fervore, vel in mansuetudine actio sacerdotalis non sit. Hinc namque est quod in templi ministerio, in basibus templi sculptorio opere leones & boves & Cherubim expressa sunt. Cherubim quippe est plenitudo scientiæ. Sed quid est, quod in basibus nec leones sine bobus, nec boves sine leonibus fiunt? Quid enim aliud designant bases in templo, nisi sacerdotes in Ecclesia? Qui dum sollicitudinem regiminis tolerant, quasi more basium superimpositum onus portant. In basibus ergo Cherubim exprimuntur, quia decet nimirum, ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint referta. Per leones autem terror severitatis, per boves verò patientia mansuetudinis figuratur. Itaque in basibus nec leones sine bobus, nec boves sine leonibus exprimuntur: quia semper in sacerdotali pectore cum terrore severitatis custodiri debet virtus mansuetudinis: ut & iram mansuetudo condiat, & eandem mansuetudinem, ne fortasse dissoluta sit, zelus distinctionis accendat. Sed ista cur loquimur, cum adhuc plebrosque gravari factis atrocioribus videamus? Vobis enim sacerdotibus lugens loquor, quia nonnullos vestrum cum præmiis facere ordinationes agnovimus, spiritalem gratiam damno temporalia lucra cumulare. Cur ergo ad memoriam vestram non redit, quod vox Dominica præcipiens, dicit: *Gratis accepistis, gratis date*; Cur non ante mentis oculos revocatis, quod templum Redemptor noster ingressus, cathedras vendentium columbas evertit, & nummulariorum effudit as? Qui namque sunt in templo Dei hodie qui columbas vendunt, nisi qui in Ecclesia pretium de impositione manus accipiunt?

S. Greg. Tom. I.

A Per quam videlicet impositionem Spiritus sanctus cælitus datur. Columba ergo venditur, quia manus impositio, per quam Spiritus sanctus accipitur, ad pretium præbetur. Sed Redemptor noster cathedras vendentium columbas evertit; quia talium negotiatorum sacerdotium destruit. Hinc est enim quod sacri Canones Simoniacam hæresim damnant, & eos privari sacerdotio præcipiunt, qui de largiendis ordinibus pretium quærunt. Cathedra ergo vendentium columbas evertitur, quando hi qui spiritalem gratiam venundant, vel ante humanos, vel ante Dei oculos sacerdotio privantur. Et quidem multa sunt alia præpositorum mala, quæ humanos modò oculos latent. Et plerumque se pastores sanctos hominibus exhibent, atque in occultis suis videri turpes ante interni arbitri oculos non erubescunt. Veniet, veniet profectò ille dies, nec longè est, in quo pastorum pastor appareat, & uniuscujusque facta in publicum deducat: & qui modò subditorum culpas per præpositos ulciscitur, tunc præpositorum mala per semetipsum sapiens damnet. Unde & ingressus in templum, per semetipsum quasi flagellum de funiculis fecit, & de domo Dei pravos negociatores eiciens, cathedras vendentium columbas evertit: quia subditorum quidem culpas per pastores percutit, sed pastorum vitia per semetipsum ferit. Ecce modò hominibus negari potest, quod latenter agitur. Ille certè iudex venturus est, cui tacendo quisque se non potest calare, quem negando non potest fallere. Est & aliud, fratres charissimi, quod me de vita pastorum vehementer affligit: sed ne cui hoc injuriosum videatur fortasse quod assero, me quoque pariter accuso, quamvis barbarici temporis necessitate compulsus, valde in his jaceo invitatus. Ad exteriora enim negotia delapsi sumus, & aliud ex honore suscipimus, atque aliud ex officio actionis exhibemus. Ministerium prædicationis relinquimus, & ad pœnam nostram, ut video, Episcopi vocamur, qui honoris nomen, non virtutem tenemus. Relinquant namque Deum hi qui nobis committi sunt, & tacemus. In pravis actibus jacent, & correptionis manum non tendimus. Quotidie per multas nequitias pereunt, & eos ad infernum tendere negligenter videmus. Sed quomodo nos vitam corrigere valemus alienam, qui negligimus nostram? Curis enim secularibus intenti, tantò insensibiliores intus efficiamur, quantum ad ea quæ foris sunt, studiosiores videmur. Usu quippe curæ terrenæ, à celesti desiderio obdurefcit animus: & dum ipso suo usu durus efficitur per actionem sæculi, ad ea emolliri non valet, quæ pertinent ad charitatem Dei. Unde bene sancta Ecclesia de membris suis infirmantibus dicit: *Posuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodivi*. Vineæ quippe nostræ, actiones sunt, quas usu quotidiani laboris excolimus. Sed custodes in vineis positi, nostram vineam minimè custodimus: quia dum extraneis actionibus implicamur, ministerium actionis nostræ negligimus. Nullum puto, fratres charissimi, ab aliis majus præjudicium, quam à sacerdotibus tollerat Deus, quando eos quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla pravitatis cernit: quando ipsi peccamus, qui compescere peccata debuimus. Plerumque, quod est gravius, sacerdotes qui propria dare debuerant, etiam aliena diripiunt. Plerumque, si quos humiliter, si quos continenter vivere conspiciunt, irident. Considerate ergo quid de gregibus agatur, quando pastores lupi fiunt. Hi enim custodiam gregis suscipiunt, qui insidiari gregi Dominico non metuunt, contra quos Dei greges custodiri debuerant. Nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam intentam mente captamus. Et quia eo ipso quoceteris prælati sumus, ad agenda quælibet majores

T T t ij

Exod. 25. 4

* al. mitiganda

Mat. 10. 10an. 2.

Lib. 5. Decret. tit. de Sim. c. 5.

14an. 2.

* al. quando

Cant. 1. b

Ose 4. b

Thren. 4. a

Matt. 5. b

Luc. 19. b

Ibidem.

rem licentiam habemus: susceptæ benedictionis ministerium vertimus ad ambitionis argumentum: Dei causam relinquimus, ad terrena negotia vacamus: locum sanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur. Impletum est in nobis profectò quod scriptum est: *Et eris sicut populus, sic sacerdos.* Sacerdos enim non distat à populo, quando nullo merito vitæ suæ vulgi transcendit actionem. Imploremus Hieremiæ lacrymas, consideret mortem nostram, & deplorans dicat: *Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus, dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum?* Aurum quippe obscuratum est; quia sacerdotum vita quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reproba. Color optimus est mutatus; quia ille sanctitatis habitus, per terrena & abjecta opera ad ignominiam despectionis venit. Lapidem verò sanctuarij intrinsecus habebantur, nec fumebantur in summi sacerdotis corpore, nisi cum sancta sanctorum ingrediens, in secreto sui conditoris apparebat. Nos ergo, fratres charissimi, nos sumus lapides sanctuarij qui apparere semper debemus in secreto Dei: quos nunquam necessè est foris conspici, id est, nunquam in extraneis actionibus videri. Sed dispersi sunt lapides sanctuarij in capite omnium platearum: quia hi qui per vitam & orationem intus semper esse debuerant, per vitam reprobam foris vacant. Ecce jam pene nulla est seculi actio, quam non sacerdotes administrent. Dum ergo in sancto habitu constituti exteriora sunt quæ exhibent, quasi sanctuarij lapides foris jacent. Quia enim Græca voce platea à latitudine vocatur; sanctuarij lapides in plateis jacent; cum religiosi quique lata mundi itinera sectantur. Nec solum in plateis, sed & in capite platearum dispersi sunt: quia & per desiderium, hujus mundi opera peragunt, & tamen de religioso habitu culmen honoris quarunt. In capite ergo platearum dispersi sunt; quia & jacent per ministerium operis, & honorari volunt de imagine sanctitatis. Quantò autem mundus gladio feriat, aspiciunt: quibus quotidie percussio intereat populus, videtis Cujus hoc, nisi nostro præcipue peccato agitur? Ecce depopulate urbes, everta castra, Ecclesie ac monasteria destructa, in solitudinem agri redacti sunt. Sed nos pereunti populo auctores mortis existimus, qui esse debuimus duces ad vitam. Ex nostro etenim peccato populi turba prostrata est; quia nostra faciente negligentia, ad vitam erudita non est. Quid autem animas hominum, nisi cibum Domini dixerimus, quæ ad hoc sunt conditæ, ut in ejus corpore trajiciantur, id est, ut in æternæ Ecclesie augmentum tendant? Sed hujus cibi condimentum nos esse debuimus. Sicut enim paulò superius præfati sumus, missi prædicatoribus dicitur: *Vos estis sal terræ.* Si igitur cibus Dei est populus, condimentum cibi sacerdotes esse debuerunt. Sed quia dum nos ab orationis & eruditionis sanctæ usu cessamus, sal infatuatum est, condiri non valet cibus Dei: atque idcirco ab auctore non sumitur, quia exigente facultate nostra, minimè conditur. Pensemus ergo qui unquam per linguam nostram conversi, qui de peruerso suo opere nostra increpatione correpti, pœnitentiam egerunt, quis luxuriam ex nostra eruditione deseruit, quis avaritiam, quis superbiam declinavit? Pensemus quod lucrum Deo fecimus nos, qui accepto talento, ab eo ad negotium missi sumus. Etenim dicit: *Negotiamini dum venio.* Ecce jam venit, ecce de nostro negotio lucrum requirit. Quale ei animarum lucrum de nostra negotiatione monstrabimus? Quot ejus conspectui animarum manipulos de prædicationis nostræ segete illaturus sumus? Ponamus ante oculos nostros illam tantæ distinctionis diem, quo judex veniet, & rationem cum servis suis, quibus talenta credidit,

A ponet. Ecce in majestate terribili, inter Angelorum atque Archangelorum choros videbitur. In illo tanto examine, electorum omnium & reproborum multitudo deducetur, & unusquisque quid sit operatus ostendetur. Ibi Petrus cum Judæa conversa, quam post se traxit, apparebit. Ibi Paulus conversum, ut ita dixerim, mundum dicens. Ibi Andreas post se Achiam, ibi Ioannes Asiam, Thomas Indiam, in conspectum sui judicis conversam ducer. Ibi omnes Dominici gregis arietes cum animarum lucris apparebunt, qui sanctis suis prædicationibus Deo post se subditum gregem trahunt. Cùm igitur tor pastores cum gregibus suis ante æterni pastoris oculos venerint, nos miseri quid dicturi sumus, qui ad Dominum nostrum post negotium vacui redimus, qui pastorum nomen habuimus, & oves quas ex nutrimento nostro debeamus ostendere, non habemus: Hic pastores vocati sumus, & ibi gregem non ducimus. Sed nunquid si nos negligimus, omnipotens Deus deserit oves suas? Nullo modo: nam ipse *Ezech. 34. d* sicut per Prophetam pollicitus est, per semetipsum pascet: omnesque quos præordinavit ad vitam, flagellorum stimulis, compunctionis spiritu erudit. Et per nos quidem fideles ad sanctum baptismum veniunt, nostris precibus benedicuntur, & per impositionem nostrarum manuum à Deo Spiritum sanctum percipiunt: atque ipsi ad regnum calorum pertinent, & ecce nos per negligentiam nostram deorsum tendimus. Ingrediuntur electi, sacerdotum manibus expiati, caelestem patriam: & sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant. Cui ergo rei, cui similes dixerim sacerdotes malos, nisi aquæ baptismatis, quæ peccata baptizatorum diluens, illos ad regnum caeleste mittit, & ipsa postea in cloacas descendit? Timeamus hæc, fratres, conveniat actioni nostræ ipsam ministerium nostrum. De peccatorum nostrorum relaxatione quotidie cogitemus, ne nostra vita peccato obligata remaneat, per quam omnipotens Deus quotidie alios solvit. Consideremus sine cessatione quid sumus, pensemus negotium nostrum, pensemus pondus quod suscepimus. Faciamus quotidie nobiscum rationes, quas cum nostro iudice habemus. Et sic debemus agere curam nostram, ut non negligamus curam proximi: ut quisquis ad nos jungitur, ex linguæ nostræ sale conditur. Cum * vacantem quempiam & lubricum ** ad. la. vivit. tem* videmus, admonendus est ut conjugio fixare studeat iniquitatem suam; quatenus per hoc quod licet, discat superare quod non licet. Cùm conjugium videmus, admonendus est ut sic exerceat curam seculi, ne postponat amorem Dei: sic placeat voluntati conjugis, ut non displiceat conditori. Cùm clericum videmus, admonendus est, quatenus sic vivat, ut exemplum vitæ sæcularibus præbeat: ne si quid in illo justè reprehenditur, ex ejus vicio ipsa religionis nostræ aestimatio gravetur. Cùm monachum videmus, admonendus est ut reverentiam habitus sui in actu, in locutione, in cogitatione sua semper circumspiciat: ut ea quæ mundi sunt, perfectè deserat, & quod ostendit humanis oculis habitu, hoc ante Dei oculos moribus prætendat. Ille itaque jam sanctus est, admonetur ut crescat: ille verò adhuc iniquus est, admonetur ut se corrigat: quatenus quisquis se ad sacerdotem junxerit, sale sermonis illius conditus recedat. Hæc fratres, vobiscum sollicitè cogitate, hæc & proximis vestris impendite: omnipotenti Deo fructum vos reddere de negotio quod accepistis, parate. Sed ista quæ dicimus, melius * apud eum orando, ** ad. apud vos* quam loquendo obtinebimus.

Oremus.

D EUS, qui nos pastores in populo vocare voluisti: præsta quæsumus, ut hoc quod humano ore dicimur, in tuis oculis esse valeamus. Per Dominum nostrum, &c.